

Hamburg
asszonyai

Antonia reménye

LENA JOHANNSON

Hamburg
asszonyai

Antonia reménye

KOSSUTH KIADÓ

A kiadás alapja:
Lena Johansson: *Die Frauen vom Jungfernstieg.*
Antonias Hoffnung
Aufbau Verlag GmbH & Co. KG, Berlin 2021

FORDÍTOTTA
Ledó Anna

SZERKESZTETTE
Tóth Emese

BORÍTÓTERV ÉS GRAFIKA
www.buerosued.de

ISBN 978-963-636-116-7

Minden jog fenntartva

© Aufbau Verlag GmbH & Co. KG, Berlin 2021
(Published with Aufbau Taschenbuch; „Aufbau Taschenbuch”
is a trademark of Aufbau Verlag GmbH & Co. KG)

© Kossuth Kiadó 2023

© Hungarian translation Ledó Anna 2023
Cover photos © Arcangel and © akg-images

1.

Toni

Hamburg, 1903. október

A cipőtalpa minden lépésnél megnyikordult. *Rémes, milyen hangos*, gondolta Toni, a simára polírozott linóleumpadlón azonban képtelenség volt halkán járni. Gretel szobája a hosszú folyosó végéről nyílt. Egy bóbitás, fehér köténytés nővér lesütött szemmel közeledett felé, valahonnan fojtott hangok szűrődtek ki. A levegőben kellemetlenül szúrós szag terjengett. Toni a kabátzsebében a kendőjét kereste. Jobb, ha megint a szája és orra elé teszi, amíg Gretelnél van. A biztonság kedvéért. A tüdővész fertőző betegség. Mi lesz akkor Ellmával? A kicsi még csak ötéves. Toni nagy levegőt vett, mielőtt bekopogott volna, majd belépett a betegszobába. Minden alkalommal jobban megviselte a látogatás, látva, hogy a barátnője egyre soványabb és szürkébb. Szinte felemésztette a betegség.

– Toni, szervusz – hallatszott halkán a hátsó, ablak melletti ágyból. Összesen hat asszony feküdt az egyszerű, fehérre meszelt teremben. Legtöbbjük a szemét sem nyitotta ki, amikor Toni elhaladt az ágy sorok között.

– Szervusz, Gretel, hogy érzed magad? Sokkal jobban nézel ki. – *Ilyen helyzetekben elfogadható a fillentés*, gondolta.

Hajdani munkatársának arca sápadt volt, vékony verejtékréteg csillogott a homlokán és a felső ajkán. Szőke haja nedves fürtökben ragadt az arcára és a párnájára.

– Jobban is érzem magam.

– Örömmel hallom.

– Ugyan, hazudtam. Csakúgy, mint te, amikor azt mondtad, jobban nézek ki. – Gretel elgyötörtten mosolygott, aztán köhögnie kellett. – Mit csinál Ellma, jól viselkedik?

Ez a kérdés állandó volt, mint ősszel a viharok.

– A lányod egy tündér! – Ez igaz volt. Hermann bolondult a kicsiért. De nemcsak ő, a Beiersdorfnál mindenki kedvelte a kislányt. Amióta Gretel a Bethania Kórházban feküdt, a lányát tejből-vajból fürösztötték.

– És Werner volt már nála? – Gretel hangja még jobban elvékonyodott. Ez a kérdés is mindig elhangzott.

Toni lesütötte a szemét.

– Jaj, Gretel!

Legszívesebben jól felpofozta volna Werner Hagent.

– Micsoda rémes fickó! Hogy lehet csalódnunk ekkorát egy emberben? És én még komolyan azt hittem, kedvel.

Toni ránézett. Ez a hangnem egészen új volt. Korábban Gretel mindig a védelmébe vette a gyermeke apját.

– Kedvel téged – válaszolta –, az egyszer biztos. – Fel-sóhajtott. – Csak hát gyáva. Úgy táncol, ahogy a szülei meg az asszony szülei füttyülnek.

– Lehet. Az is lehet, hogy kedvére volt feleséget és barát-nőt is tartani. Csak a gyerek nem illett bele a hármasságba.

– Pénzt legalább adott?

Gretel a szemét forgatta.

– Régóta nem. Tudod, Toni, ez a legrosszabb az egészben. – Újra köhögött, ezúttal hosszabban. Toni egy pohár

vizet nyújtott neki. – Köszönöm – krákogta. – Azt hittem, legalább a kislány jelent majd neki valamit. De még a saját vérével sem törődik. Nem érdekli, hol van a kislány, amíg én idebent vagyok, vagy hogy mi lesz vele, ha soha nem mehetek haza.

– Ilyesmire ne is gondolj! – Toni lenyelte a gombócot, ami hirtelen meggyűlt a torkában.

– Mintha megengedhetném magamnak, hogy gyereklányt tartsak! – folytatta Gretel. – Nem lehetek elég hálás Tropolowitz úrnak, hogy Ellma maradhatott a Beiersdorf bölcsődéjében.

– Aproó. A főnök látni szeretné a kislányt, amilyen gyakran csak lehet. – Toni elfintorította az arcát, örült, hogy Gretel elmosolyodik. Kisimította egy ráncot a lepedőn, majd elmesélte, mi újság a Beiersdorfnál. – Ideje, hogy visszatérj a munkába! Minden segítség elkél. – Kifújta arcából a frufuját. – Nem tudunk annyi Leukoplastot gyártani, amennyi el ne fogyna. Ez a legfőbb termék.

– Büszke lehetsz magadra!

– Dehogy, nekem ehhez semmi közöm.

– Hogy ne volna! Te javasoltad röviddel a nagy bemutatás előtt az új anyagot! Ráadásul te vezeted a reklámosztályt.

– Szép is lenne. A fejlesztés urai közben már egy másik anyagot használnak, nem is az általam javasolt vitorlavásznat. Reklám meg igazán nem kell a Leukoplastnak. Fogy az magától is.

– Akkor is – makacskodott Gretel –, amikor megismertük, címkéket ragasztgattál. Most meg osztályvezető vagy – mondta tisztelettel.

– Hát igazi osztályvezető azért nem vagyok. Inkább a reklámosztály mindenese. Az igazgatónak lehet, hogy

tetszenek az ötleteim. De azért elég sokat állok a csomagológép mellett.

Volt némi igazság abban, amit Gretel mondott. Toni maga sem merte elhinni, hiszen nemrégiben Richard régi receptúráit követve a saját konyhaasztala mellett próbált tapaszt gyártani, és azt a Beiersdorfnak eladni... Tudhatta volna, hogy az otthoni fabrikálás nem mehet örökké. Ráadásul volt képe a fejlesztési részlegen állást követelni magának. Egyetemi végzettség vagy bármilyen iskola nélkül. Komolyan azt képzelte, hogy azzal a kicsivel, amit a férjétől ellesett, maga is képes lesz új termékeket kiötlölni. Hogy Tropelowitz úr egyáltalán állást és háromévesi esélyt adott, nagyon derék dolog volt tőle. Toni, akárcsak Gretel, nem lehetett neki elég hálás.

Gretel Hermannról kérdezett, meg Therese Köhlerről, az igazgató általánosan rettegett ajtónállójáról.

– Köhler asszonynak legalább annyival tartozol, mint Tropelowitz úrnak.

– Mondhatni. Gondoltad volna, hogy pont ő venné magához egy munkás gyermekét? – Toni tudta, hogy Gretel nem vár választ. – Átmenetileg, de akkor is. Különböben mehetett volna a kislány anyámhoz meg a testvéreimhez. Bele sem merek gondolni.

Gretel anyja, ha el nem is taszította a lányát, amikor gömbölyödő hasát már nem lehetett nem észrevenni, nem csinált titkot abból sem, mennyire csalódott. Gretel lakhatott nála a szülés után, már csak azért is, hogy a testvéreiről továbbra is gondoskodják. Az állandó szemrehányásokat azonban nem bírta sokáig. Werner eleinte még eleget tett a gyermektartási kötelezettségnek, a bölcsődének köszönhetően pedig Gretel hamar visszatérhetett a munka-

helyére, hogy eltarthassa kettejüket. A keresményéből közös konyahasználattal rendelkező szobát bérelt, épp, amikor Ellma egyéves lett. Nem lett volna szerencsés szegénykének négy év múltán visszaköltöznie a nagymamájához.

– Én mégis annak örülnék, ha Ellma nálatok lakhatna – mondta Gretel, nem először.

– Örülnénk, ha magunkhoz vehetnénk, ezt te is tudod – biztosította Toni –, de már így is olyan kevés a hely. Köhler meg egyedül van a három szobájára. Legalábbis azt mondja. – Toni véleménye alaposan megváltozott a főnök titkárnőjéről. Kezdetben nagy tisztelettel viseltetett felé, hogy ne mondjuk: félt tőle. Egyre több olyan helyzet adódott azonban, amelyekben Köhler, akit Toni magában a sűrke ruhája miatt csak Szürkének nevezett, jó szívről és finom humorról tett tanúbizonyságot. Furcsa, Toni immár évek óta dolgozott a vállalatnál, nap mint nap találkozott a nővel, mégsem tudott róla semmit. Férjnél van, vannak gyerekei? Egyáltalán hol lakik? A Beiersdorfnál azonban a legtöbben ugyanígy voltak. Nem csoda, hogy mindenkinek leesett az álla, amikor a titkárnő bejelentette, hogy hazavinné Ellmát.

– Napközben kitűnő ellátásban részesül, tehát mindössze arról van szó, hogy nálam aludna – közölte sajátos, ellentmondást nem tűrő stílusában. – Reggel pedig behoznám. Praktikusabb megoldást nem is találhatnánk.

– Úgy hiányzik Ellma! – sóhajtott Gretel. – Nem látogathatna meg? Csak tréfáltam – tette hozzá gyorsan, mielőtt Toni tiltakozhatott volna. – Tudom, hogy túl veszélyes. De olyan szívesen látnám újra!

– Akkor gyógyulj meg hamar!

Gretel szeme rövidesen lecsukódott. Toni még néhány percig mellette maradt.

– Szervusz, hamarosan találkozunk! – suttogta, mielőtt kiosont volna a szobából.

A Martinistraßéről hazafelé az Eimsbütteler Park mellett vitt el az út. A kis tavacska, amely mellett olyan szívesen töltötte ebédszünetét, hamarosan újra befagy. Pech, az utolsó métereken eleredt az eső. Toni elmosolyodott. Tisztelegesen keresett, és a lakbért sem egyedül kellett kitermelnie. Így megengedhetett magának egy csinos kalapot, és új kabát is volt rajta. Felhajtotta a gallérját. Még az időjárásnak sem közömbös, hogy valaki szegény vagy sem.

A folyosón megrázta magát, mielőtt az első emeletre vezető lépcsőre lépett volna. Cirkalmas kovácsoltvasba foglalva állt a neve a falon, a bejárati ajtó mellett. Senkinek semmi köze hozzá, hogy vadházasságban él egy férfival. Úgysem tart soká. Legalábbis mindketten így gondolták, mikor Hermann beköltözött.

– Megjöttem – kiáltotta, miközben kibújt a cipőjéből.

– Örülök – hallatszott a szobából.

Toni szíve repesett. Legszívesebben azonnal berohant volna hozzá; olyan érzés kapta el, mint a szerelmük legelején. De hát rendnek kell lenni. A kabátot bevitte a fürdőszobába, és felakasztotta a kád fölé.

– Csókot! – követelte Hermann, és kitárta a karját, amikor Toni belépett a szobába.

– Igenis, uram! – Hevesen az ölébe dobta magát, és az ajkával fojtotta el a meglepett tiltakozást. – Megelégedésére szolgált? – kérdezte, kibontakozva az ölelésből.

– Egyelőre megteszi. Később azért el tudnék képzelni némi kiadósabb desszertet. – A férfi szeme ragyogott.

– Mohó! – dorgálta Toni tréfásan. – Apropó, vasárnap van. Minek sütöttem reggel a süteményt? Itt az ideje

a babkávénak meg a krémesnek. – Fel akart állni, de Hermann nem engedte.

– Hogy van Gretel?

– Elég gyenge. – Toni habozott a válasszal. – Azért arra volt ereje, hogy gonosz megjegyzést tegyen Wernerre. – Fáradtan elmosolyodott. – Életében először.

– Itt volt már az ideje. Amikor csak meglátom Wernert az irodájában, kedvem lenne megrázni. Úgy tesz, mintha semmi köze nem lenne Ellmához. Pedig rendszeresen látja őt. Én ezt a távolmaradást nem bírnám ki. Olyan édes gyermek, legszívesebben folyton ölelgetném! Ha én lennék az apja, semmiképpen sem bíznam idegenek gondjaira.

– Dühösen megrázta a fejét. – Nemrég hallottam, ahogy Werner egy kollégának mesélte, mit ajándékoz a feleségének karácsonyra. Nagy, cukormázás családi boldogság...

– Dühösen prüszkölt. A következő pillanatban azonban megváltozott az arckifejezése. – A cukormázzról jut eszembe: nem valami krémesről volt szó?

– Már kezdtem aggódni. Azt hittem, talán beteg vagy, hogy nem a süteményen meg a kávé jár az eszed. – Toni még egyszer megsókolta, majd kiment a konyhába.

Míg a kávébabot töltötte a darálóba, a gondolatai a múltba kalandoztak. Hermann az első perctől kedvelte. Mókás volt, szórakozott és roppant ügyetlen. De cselekvő is, ha bizonyos helyzetekre megoldást kellett találni. Ő sosem hagyná cserben a gyereket. Ha lenne. Kár, hogy sosem lett apa. Ha előbb találkoznak, talán lehetett volna, mondjuk, egy kisfiú. Toni nem sokkal azelőtt lett özvegy, hogy megismerkedtek. Furcsán vette volna ki magát, ha komoly viszonyt kezd egy új férfival. Különb is, egy darabig azt gondolta, Hermann-nak Gretel tetszik. Az idő meg csak múlt, és felmerült közöttük néhány ostoba félreértés is.

Akkor találtak igazán egymásra, mikor a tapasztgyártás hajszaál híján megfeneklett.

Az örölt kávé illata Toni orrába szállt. Illett a kellemes érzéshez, amit az emlék kiváltott belőle. Toni akkoriban javasolta, hogy tegyenek egy próbát a vitorlavászonnal. Az anyagok területén valamelyest kiismerte magát, hiszen régebben az előkelő Baumann Divatházban varrt. A vitorlavászón rendelkezik azokkal a tulajdonságokkal, amelyeket Tropolowitz úr keresett, ebben biztos volt. De eddigre már a karton mellett döntött, ráadásul éppen utazni készült a feleségével, Gerdával. Több kísérlettel már nem tudott foglalkozni.

Jó ég, hogy repül az idő! Milyen régen történt! Forró vizet lötytyintett a filterre. Valaki elállított egy gépet. Ha Hermann nem javítja meg éjjel, az egész, csinnadrattával kísért bemutató kútba esik. Toni máig nem tudta meg, ki állította a gonosz csapdát, amelybe végül senki nem esett bele. Werner Hagen, aki korábban mindent elkövetett, hogy Toninak és Tropolowitz úrnak ártson, égre-földre esküdözött, hogy semmi köze a szabotázhhoz. Toni valamiért hitt is neki. Elvégre nem ő maga volt az, aki rosszat kívánt nekik, hanem Dierksen, a konkurens gazember. Hagen pedig bocsánatot kért, és azt mondta, mindent megtesz, hogy Tropolowitz úr bizalmát újra megszolgálja. Ő pedig természetesen adott Hagennek egy második esélyt. Az igazgató úr már csak ilyen. Ami persze mind szép és jó, a kérdés azonban, hogy ki piszkálhatta a tapasztgyártó gépet, megválaszolatlan maradt.

Az utolsó cseppek is átszüremlettek a filteren, bele a kávéskannába. Ideje volt felvágni a krémet. Hermann akkor az utolsó pillanatban mentette meg a gyártást, egyúttal Tropolowitz urat, és persze Tonit is. Ezt követően végre ki-

beszélhették a történeteket, és minden buta félreértést sikerült tisztázniuk. Toninak meg sem fordult a fejében, hogy a férfi az anyjával és a testvérével él együtt, és ezért jár olyan keveset társaságba. Hermann anyja évekkal ezelőtt súlyosan megbetegedett, és öt fivére közül egy sem volt hajlandó gondozni. Hermann semmiképp sem akarta otthomba adni, mondta Toninak. A hűgáról, Elfiről korábban sosem beszélt, az asszony ezért meglepődött, amikor kiderült, hogy a sok fivér mellett egy kislány is van a családban. Az anyjuk már benne volt a korban, amikor vele teherbe esett. A szülésnél bonyodalmak adódtak, sem a bába, sem az orvos nem bízott abban, hogy a gyermek megéri az első születésnapját. A kis Elfi azonban mindenkét meglepett. Kicsit lassabban növekedett, mint a többiek, és az értelme sem lesz soha tökéletes, de nem is baj. Hermann teljes szívéből szerette a lányt.

– Anyám mindig óvón Elfi fölött tartotta a kezét, különben a sok fiú között elveszett volna – mondta egyszer. – A fivéreim mindig úgy gondolták, megvénülni biztos nem fog, ha mégis, csak teher lesz a nyakunkon. Soha nem talál majd férfit, aki gondoskodik róla. De mivel szorgalmas volt, segített a takarításban meg a főzésben, ezért félig-meddig elfogadták. – Amikor az anyjuk megbetegedett, Hermann egyik fivére felajánlotta, hogy magához veszi Elfit. – Mint cseléd kapott volna fekhelyet és kosztot – mesélte Hermann, szeme dühösen szikrázott. – Pedig nem szolgáló, hanem a testvérünk. – Végül aztán ő vette magához az anyját és Elfit is. Napközben egy Szent Erzsébet-rendi nővér látogatta őket, és segített Elfinek az ápolásban. Estéknként és éjjel pedig Hermann volt mellettük. Ez volt az oka, hogy alig maradt ideje magára, és így a nőekkel sem juthatott sokra.

– Szerinted mit gondolnak a hölgyek, ha egy meglett férfi még mindig a mamájával lakik? – kérdezte akkor, és nagyon szomorúnak tűnt. Toninak tetszett az elkötelezettsége. Tudta, hogy egy nagyon tisztességes fickóra talált, akire a rosszabb napokon is számíthat. Ráadásul nem volt kicsapongó szerelmi élete. Toni örült, hogy még találkozhatott Krause asszonnyal, aki nem sokkal később meghalt, Hermann pedig fél évvel később Toninhoz költözött. Elfi, akit Toni az első percben a szívébe zárt, a régi lakásukban maradt. Néha ránéztek, de nem kellett miatta különösebben aggódni. A nővér továbbra is látogatta. Toni és Hermann úgy tervezte, együtt keresnek majd egy nagyobb lakást, amelyben lesz egy pluszsoba Elfi számára.

Toni tálcára helyezte a kávéscsészéket, a kannát és a süteményt, aztán felsóhajtott. Harminckét éves, Hermann pedig a harmincas évei végén jár. Hermann először el akart érni valamit, részlegvezetésre, sőt telephelyvezetésre vágyott, mielőtt összeházasodnának, és nagyobb lakásba költöznének. Néhányszor ugyan utalt a házasságra, de egyértelműen sosem állt elő a farbával. Nála mindig a sorok között kellett olvasni. Ami hosszú távon kissé fárasztó. De mit lehet tenni, úgy kell elfogadni az embert, amilyen.

Hermann lelkesedéssel vetette magát a süteményre. Toni mosolyogva nézte. A férfi fején a kopasz folt egyre nagyobb lett. Az elmúlt években a hajából vettett, az étvágyából semmit sem.

– Hallottad, hogy Tropolowitzné fivére állítólag egy gyártókat összefogó egyesület megalapításán dolgozik? – kérdezte.

– Nem én, az meg miféle egyesület lenne?

– Olyan gyártók társulása, amelyek valamilyen levédett termékeket állítanak elő. A védjegy jog a szakterülete.

– Azt hittem, színész, vagy valami hasonló.

– Miért volna az?

– Gerda említett valami ilyesmit. Nem sokat beszél a magánéletéről, de erre emlékszem. Azt hiszem, akkori-ban mesélte, amikor megérkezett a fivére Altonába. – Toni elgondolkozott, milyen fesztelenül beszél Gerda Troplowitz-ról. Szinte barátnők, holott Gerda a főnök felesége. Mióta az igazgató kitalálta, hogy Gerda, Irma és Toni hármában új termékeken gondolkodjak, és azokhoz reklámokat találjanak ki, a trió rendszeresen találkozott, és már régóta nem csak az üzletről esett szó.

– Én úgy tudom, jogász – hallotta Hermann hangját. Toni vállat vont.

– Még egy kis süteményt?

Hermann szeme sugárzott.

– Akár egy nagyot is. Egyébként meg túl jól sütsz. Meg főzöl.

– Ráadásul van egy jó állásom a Beiersdorfnál. Elég jó parti vagyok. – Az asszony felnevetett. – Vigyázz, nehogy valaki lecsapjon a kezetről!

– Ugyan, tudom, hogy sosem hagynád, hogy lecsapjanak a kezemről. Ahhoz túlságosan szeretsz engem.

Toni ivott egy korty kávé, hogy ne kelljen válaszolnia. Nem különösebben örült, hogy Hermann ilyen biztos a dolgában. Jobb lett volna, ha legalább egy kicsit küzd érte.

– Az egyesület mindenesetre jó ötlet – folytatta a férfi.

– A gyógyászati eszközök esetében és a kozmetikai cikkek-nél nagyon fontos a bizalom. Az viszont egyre fogy, ahogy egyre többet gyártanak belőlük. Már most is rengeteg

a tömegáru. Ha nincsen rajta valamiféle márkajelzés, mint a Beiersdorf-termékeknél Aszklépiosz botja, amelyről felismerhető, honnan származik a termék, a vásárlók elbizonytalanodnak. Az a védjegy a minőség jelképe, ezt mindenki tudja.

– Mit akarsz ezzel mondani, Hermann?

– Hogy igenis fontos lenne egy egyesület, amely a már létező márkákat erősíti és még ismertebbé teszi. Ez nekem is hasznos lenne.

– Úgy érted, dolgoznál egy ilyen testületnél? – Toni a homlokát ráncolta. – Mit fog ehhez szólni Tropolowitz úr?

– Nem, arra gondolok, hogy később hasznos lehet, amikor a saját üzememben dolgozom, és a saját márkámat építem.

Toni halkán felsóhajtott.

– Vagy legalább a saját területemet vezetem, mondjuk, egy leányvállalatot. Szeretném, ha a Krause névhez is kötődne egy márka, amit minden hamburgi tisztel – közölte ünnepélyesen.

– Az emberek megveszik, amin a Beiersdorf név áll. Te pedig cégvezető vagy a Beiersdorfnál. Nem elég ez neked?

A márkaszövetség másnap is az üzem legfőbb beszédtemája volt.

– Igazán nagyszerű dolog – mondta Tropolowitz úr Köhler asszonynak, amikor Toni az előszobába lépett. Az új hirdetések akarta egyeztetni vele, mielőtt leadta volna az újságoknak. – Jó reggelt, Antonia asszony! Elképzelhető, hogy ez a szervezet, amely épp most alakult meg Berlinben, az ön munkájára nézve is jelentőséggel bír majd. – Antonia követte az igazgatót az irodájába. – A márkajelzés olyan az üzleti életben, akár egy ismert zeneszerző neve

a zene világában – magyarázta, miközben leült az íróasztala mögé. – Ha azt halljuk, Johannes Brahms írta a darabot, biztosak lehetünk egyfajta minőségben. – Várakozásteljesen nézett Tonira.

– Ízlés dolga. – Az asszony vállat vont. – Én nem értem, mi ez a nagy hűhó Brahms körül. Még most is, pedig már milyen rég meghalt.

Troplowitz úr felnevetett.

– Jól van, de azért abban csak egyetért, hogy e név igenis feltételez némi szakmai hozzáértést. – Toni bólintott. – Látja, így van ez a nagy nevekkel. Ha valaki a Beiersdorf fogkrémjét vásárolja meg, bízhat benne, hogy a receptet okos tudósok állították össze, a gyártás pedig a legmagasabb elvárásoknak is megfelel. A mi védjegyünk ezt a bizonyosságot közvetíti a vásárlónak.

Toninak gőze sem volt, vajon mire akar kilyukadni az igazgató.

– A jó termék jól fogy, és tisztességes bevételt hoz. Sajnos vannak olyan gátlástalan házalók, akik maguk semmit nem hoznak létre, de más márkák hírnevéből akarnak hasznot húzni. Épp nemrégiben láttam egy kis gyógyszertárban olyan, égésre ajánlott krémet, amelynek a dobozán egy Aszklépiosz-bot és egy kígyó volt látható.

– Jó, hát azt a botot bizonyára bárki használhatja. A miénken pedig két kígyó van – vetette ellen Toni. – Igen jól látható különbség.

– Így van. Első pillantásra azonban annyira hasonlított a miénkre, hogy még én is beugrottam. A stílus, a színnek... A készítő épp ezt akarja elérni. Azért hasonló az emblémája, hogy a mi vásárlóink tévedésből az ő termékét vegyék meg.

– És ha az nem használ, még azt hiszik az emberek, hogy mi adtunk el nekik ócskaságot – gondolkodott hangosan Toni.

– Pontosan. Nagyon bosszantó.

– És hogyan akarja ezt az új egyesület megakadályozni?

– Nem lesz egyszerű. – Egy halom papír fenyegetően imbolyogni kezdett, ahogy Tropolowitz megemelte a jobb szélét. – De együtt mindig erősebbek vagyunk. Mindegy, melyik iparághoz tartozik az ember, a problémák mindegyike ugyanazok. Közösségként megbízhatunk ügyvédet, akik kidolgozzák a finom részleteket: mi az, ami még megengedett, és mi az, ami már tilalmas. Ha úgy látjuk, hogy a törvény nem tud megvédeni bennünket a lopástól, együtt tehetünk azért, hogy javítsanak rajta, vagy akár új törvényt hozzanak. – A másik papírhegyet, amely a balján tornyosult, óvatosan az asztal szélére tolt.

Toni feltételezte, hogy a reklámterveknek akar helyet csinálni, kiterítette hát elé a papírokat az asztalra.

– Érdekes továbbá a kérdés, hogy állíthatja-e valaki, hogy a tapasza pont olyan jó, mint a Leukoplast – mondta, és a vázlatokra koppintott. – Ami természetesen fordítva is igaz. Talán önnek eszébe jut valami kedves hasonlat. Ilyesmi: *Arckrém á la Hugo Knobb? A Beiersdorfé sokkal jobb!* – Felnevetett. – Valószínűleg kapnánk érte a fejünk-re. Nem lenne remek, ha egy egyesület tisztázná az ilyen kérdéseket, hogy ön is tisztában legyen a keretekkel, amelyek között reklámozhat?

– De, igen. Ezen még sosem gondolkoztam. – Mivel a férfi még mindig várakozón nézett rá, hozzátette: – Az alapítás bizonyára érdekes, csak arra gondoltam, hogy vannak ennél fontosabb dolgok is.

– Például?

Az igazgató még mindig meg tudta lepni. Általában sietett, és gyorsan túl akart esni a megbeszéléseken. Ma azonban beszélgetős kedvében volt. – Nem akarja megnézni a vázlatokat?

– Csak szép sorjában. Mi az a fontosabb dolog? Ahogy önt ismerem, valami konkrét dologra gondol.

– Mielőtt az ember elérne addig a pontig, hogy a saját márkáját megvédje, előbb esélyt kellene kapnia ahhoz, hogy egyáltalán saját üzletet vihessen. A tudósok, a fejlesztők sok pénzbe kerülnek. Ugyanígy az is, aki megfesti a divatos emblémát, hogy felismerhető legyen a márka. A rengeteg drága alapanyagról más nem is szólnék. – Most egészen úgy beszélt, mint Herman. Egy kicsit meg is értette őt. Ámbár Hermann egy álmodozó. Hogyan is akarná saját üzemet indítani? Szinte lehetetlennek látszott. – Még a legokosabb könyvelő sem boldogulhat egyedül, hacsak nem született gazdagnak vagy nem házasodott tehetsős családba – mondta egyre inkább magának.

Troplowitz ránézett. Toni ismerte ezt a pillantást. Az igazgató mélyen elgondolkodott.

– Igen, ez igaz. Ha van az embernek egy nagyvonalú apósa, aki kölcsönadja a szükséges összeget, az igazi áldás – somolygott.

– Csak hát az nincs mindenkinek. Egy egyszerű munkásnak meg pláne nincs. Ha pedig valami csoda folytán hitelt kapna, azt hogyan is fizethetné vissza? Vagyis, még ha valakinek rengeteg jó ötlete is van, akkor sem vehet át egy vállalatot, ahogyan ön tette. Ez nincs így rendjén.

– Ugyanígy, ahogy a választójog ügye sem. Sajnos még mindig nagyok a különbségek, ez nem is kérdés. Hogy ez valaha meg fog-e változni, nem tudom. – Felsőhajtott. Aztán cinkosan rákacsintott az alkalmazottjára. – Attól

tartok, sok dolgot kell még elintézni, mire a világon mindenki ugyanolyan feltételeket és esélyt élvezhet. Mi azért megtesszük a magunkét, nem igaz?

Barátságosan nevetett. Toni nem is értette, hogy gondolhatott annyi rosszat róla korábban. Tipikus pénzeszsáknak tartotta, akinek csak a saját vagyona és kiváltságai számítanak. Pedig az igazgató egészen más volt. Oscar Troplowitz jobbá akarta tenni a világot. Csak egy kicsit, de minden területen, ahol csak tehetette. Emiatt szívből kedvelte őt. Hogy ebből aztán haszna is származott, az Tonit nem zavarta.

Az igazgató nevetése elhalt.

– Remélem, nem Hermann Krauséről beszél...

– Hogy jut ilyesmi eszébe? – Toni érezte, hogy az arcába szökik a vér. Ördög és pokol, Hermann bajba kerülhet, ha Troplowitz úr úgy gondolja, hogy a cégvezetője hátat akar fordítani a vállalatnak.

– Egyébként még mindig nem kérte meg? Néha igazán nem értem, mi jár annak az embernek a fejében. Hogy szereti önt, azt a vak is látja. Igazán ráférne, hogy legyen egy összeszedett és okos asszony az oldalán. Régóta mondogatom neki. – Összehúzta mellkasán a mellényt, és feltette a szemüvegét. – Nos, épp ideje lenne, hogy rendbe hozza az életét. A jövőbeli terveihez persze semmi közöm. Amíg a céget nem akarja átvenni. – Maga elé húzta Toni papírjait. – Na, mutassa csak!